ΕΤΟΣ Γ'. — ΑΡΙΘ. 291 Τιμᾶται λεπτὰ 10. ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΜΑΙΟΥ 1882

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΔΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ. Ἐν Ἀθήναις φρ. 15.—Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 16.—Ἐν τῷ ἐξωτ. φρ. 23.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΜΑΣ

—

Ὁ πρώην ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν, ὁ ἀντιπρόσωπος Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, ὁ ἀρχαῖος εἰρηνοδίκης, ὁ πανηγυρίσας ἐν τῇ Βουλῇ τὴν δεκάτην, ὁ ἀπὸ φοβερᾶς πενίας καὶ αὐτὸς ἀρξάμενος τοῦ πολιτικοῦ του σταδίου, ὁ κατὰ τὴν μαρτυρίαν στρατιωτικοῦ φίλου μας κιτρινοπανταλονῶν πρὸ δεκαπενταετίας ἴσως ἐν μέσαις Ἀθήναις, ὁ κύριος ἐπὶ τέλους **Παπαμιχαλόπουλος**, ἦτο ἐν γνώσει τοῦ Θηβαϊκοῦ ἐλλείματος;

* *

Α'. Δυστυχῶς διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ἀξιοτίμου βουλευτοῦ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς ὑπάρχει φοβερὸν προηγούμενον ἐναντίον του. Ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος, πρὶν ἢ παραπεμφθῇ εἰς Εἰδικὸν Δικαστήριον, εἶναι καταδεδικασμένος διὰ βουλεύματος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐνταῦθα Ἐφετῶν. Ἀπαλλαττομένου δι' αὐτοῦ τοῦ ἐπὶ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Παππαμιχαλοπούλου διευθυντοῦ τοῦ Λογιστηρίου Χ. Δροσίνη, συνεπέραινε τὸ Δικαστήριον ὅτι ὁ «**Ὑπουργὸς Ν. Παπαμιχαλόπουλος ἐγίνωσκε τὰ τῆς πλημμελοῦς καταστάσεως τοῦ Ταμείου.**»

Ὁ ἐνδιαφερόμενος ἀπήντησε διὰ τῆς *Ἐφημερίδος* χθὲς ὅτι τὸ δικαστήριον ἐπλανήθη, ἀλλὰ δυνατὸν καὶ ὑπὸ τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου καταδικαζόμενος ὁ ἐνδιαφερόμενος νὰ εἴπῃ: ὅτι τὸ Δικαστήριον ἐπλανήθη! Ἀπαράλλακτα ὡς ὁ κ. Βαλασσόπουλος, ὅστις ἀκόμη καὶ τώρα ἂν δὲν ἀπατώμεθα ζητεῖ ἀποζημιώσεις διότι κατεδικάσθη ἐπὶ δωροληψίᾳ κατὰ τὰ Ἐπισκοπικά.

Β'. Ἔρχεται κατόπιν ἡ μαρτυρία τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κ. Μπάσδελη βεβαιοῦντος τὰ ὑπὸ τοῦ Δροσίνη κατατεθέντα ὡς λεχθέντα πρὸ τοῦ ὑπουργοῦ Παπαμιχαλοπούλου, ὅτε οὗτος ἐχορήγει ἄδειαν πρὸς τὸν Βελένδζαν διὰ νὰ μεταβῇ εἰς Θεσσαλίαν.

Γ'. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ Βελένδζα Κλεοπάτραν εἶναι ἀρκετὰ περίεργος. Δὲν ἐνοχοποιεῖ βεβαίως φανερὰ τὸν πατέρα τοῦ γράψαντος· ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπικυροῖ τὰς διαμαρτυρήσεις υἱοῦ καὶ πατρὸς ὅτι οὐδὲν ἐγνώριζον περὶ τῆς ὑποστάσεως ἀνθρώπου λεγομένου Βελένδζα. Πρῶτον δὲν ἐννοοῦμεν πῶς οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν καταθέτουν τὴν ἐπιστολὴν τῆς Κλεοπάτρας δι' ἧς αὕτη ἔγραφεν, ὡς λέγουν τώρα, «παρακαλοῦσα τὸν Παπαμιχαλόπουλον, ὡς ὑπουργόν, νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν σύζυγόν της εἰς Θήβας ἐκ Θεσσαλίας ἵνα μὴ φονευθῇ ἐκεῖ καὶ ἀφήσῃ τὰ παιδιά του εἰς τοὺς πέντε δρόμους» (*Ἴδε προχθεσινὴν Ἐφημερίδα*). Ἔπειτα πρέπει νὰ διευκρινισθῇ αὐτό: Ἂν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ Βελένδζαινα ἐζήτει παρὰ τοῦ Παπαμιχαλοπούλου, ὑπουργοῦ *τῶν Οἰκονομικῶν*, νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν δικαστηρίων, διατί τότε ἀπηυθύνετο πρὸς αὐτόν, ὑπουργὸν ὄντα τῶν Οἰκονομικῶν, μὴ ἔχοντα εἰδικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, ἀφοῦ μάλιστα οὐδεμία σχέσις συνέδεε μετ' αὐτοῦ οὔτε τὸν Βελένδζαν, οὔτε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, οὔτε τὰ τέκνα αὐτοῦ, οὔτε τὸ ὑποζύγιον αὐτοῦ. Λογικὸν ἦτο ἡ Βελένδζαινα ν' ἀποταθῇ ἢ πρὸς ἄγνωστον ὑπουργόν, ἀλλ' εἰδικὸν εἰς τὰ ἐπαναστατικά, ἢ πρὸς μὴ εἰδικὸν μὲν ὑπουργόν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε σχέσεις φιλίας ἢ γνωριμίας.—Ὁ δὲ Παπαμιχαλόπουλος εἰδικὸς μὲν δὲν ἦτο, φιλίαν δὲ ὡς λέγει μετ' οὐδενὸς Βελένδζα εἶχε. Πῶς λοιπὸν ἡ προθυμία του ἅπαξ μὲν νὰ γράψῃ *ἡμιεπισήμως* ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν πρὸς τὴν Βελένδζαινα—καὶ νὰ τῆς λέγῃ τί—καὶ περὶ τούτου δὲν μᾶς λέγουσιν τίποτε—δεύτερον δὲ διὰ τοῦ υἱοῦ του Κωνσταντίνου; Ἐκεῖνο δὲ τὸ ἐν τῇ ἐπιστολῇ θὰ *φροντίσῃ ὅ,τι δέον τί δύναται νὰ σημαίνῃ*; Ὅτι χάριν τῶν παλμῶν τῆς Κλεοπάτρας θὰ μετεκάλει—*αὐτός*—τὸν Βελένδζαν ἀπὸ τὰ θεσσαλικὰ πεδία, ἐνῷ ἐθεωρήθη ὑφ' ὅλης τῆς κυβερνήσεως ὡς ἀπαραίτητος ἄνθρωπος τῆς Θεσσαλίας; Ἢ ὅτι θὰ φροντίσῃ ὅ,τι δέον, νὰ οἰκονομήσῃ δηλαδὴ τὰ τοῦ ἐλλείμματος; Τὸ δεύτερον δὲν εἶναι λογικώτερον τοῦ πρώτου;

Δ'. Ὑπάρχουν **κείμενα** ἐναντίον τοῦ Παπαμιχαλοπούλου. Ὑπάρχει τὸ ὑπ' ἀριθ. 1471 καὶ ἀπὸ 3 Ἀπρι-

λίου 1878 ἔγγραφον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν Ν. Παπαμιχαλοπούλου, δι' οὗ ὁ Ἰω. Τραβαρσάρος διετάχθη νὰ παραλάβῃ, ἀπὸ τοῦ Γ.Καστάνια (διευθύνοντος τότε τὸ Ταμεῖον Θηβῶν) τὸ χρηματικόν, τὰ ἀντίτιμα, τὸ χαρτόσημον καὶ τὰ γραμματόσημα *δι' ἰδιαιτέρων μεταξὺ αὐτῶν πρωτοκόλλων*, ἤτοι, χωρὶς νὰ λάβῃ γνῶσιν ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου, ἤτοι, **κλέφτικα**.

Τὰ κείμενα αὐτὰ ἔρχονται εἰς ἐπιβεβαίωσιν τῶν καταθέσεων τοῦ κ. Δροσίνη, τὸν ὁποῖον ὁ Παπαμιχαλόπουλος καὶ ἡ *Ἐφημερὶς* θέλουσι μυθολόγον, συνάδελφον τοῦ κ. Πολίτη, καταθέσεων δι'ὧν μαρτυρεῖται ὅτι, ὅταν παρετήρησεν εἰς τὸν ὑπουργὸν ὅτι ἡ τοιαύτη παράδοσις ἐπιφέρει ἀταξίαν, ὁ Παπαμιχαλόπουλος ἀπήντησεν: «*αὐτοὶ συνεννοήθησαν!*»

Ε'. Ὑπάρχει ἡ φοβερὰ μαρτυρία τοῦ κ. Τραβαρσάρου, τὸν ὁποῖον Τραβαρσάρον ὁ *Παπαμιχαλόπουλος* καὶ ἡ *Ἐφημερὶς* σὺν τῇ *Νέᾳ Ἐφημερίδι* δὲν δύνανται νὰ ἰσχυρισθῶσιν ὅτι ἠδύνατο εἰδικώτερον τοῦ κ. Πολίτου νὰ διδάξῃ ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημίου συγκριτικὴν μυθολογίαν, διότι τῆς ἀληθείας τῶν λόγων του ὑπάρχει ἀψευδὲς μαρτύριον τὸ ἔγγραφόν του ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ ὑπ' ἀρ. 294 καὶ ἀπὸ 12 Μαΐου 1878, δι' οὗ κατήγγελλε τὰς μεγίστας ἐλλείψεις τοῦ ταμείου Θηβῶν, καὶ τὰ ἔγγραφα πάλιν τοῦ ὑπουργοῦ (ὑπ' ἀριθ. 10482 καὶ ἀπὸ 13 Μαΐου 1878)—πάντοτε ἐνεργοῦντος τοῦ Παπαμιχαλοπούλου καὶ δι' οὗ ἐνετέλλετο νὰ ἐξακολουθῇ διευθύνων τὸ ταμεῖον Θηβῶν, ὡς νὰ τοῦ ἔλεγεν: **Κούτταξε χριστιανὲ τὴ δουλειά σου, καὶ μὴν ἀνακατόνεσαι σὲ ἐλλείμματα**.

Τὰ ἔγγραφα αὐτά, εἴτε περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ κ. Παπαμιχαλοπούλου εἴτε δὲν περιῆλθον, προσεπιμαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν τῶν ἐναντίον τοῦ Παπαμιχαλοπούλου καταθέσεων τοῦ Τραβαρσάρου, ὅστις ὅταν λέγῃ ὅτι ἅπαξ καὶ δις καὶ τρὶς ὡμίλησε τοῦ Παπαμιχαλοπούλου περὶ τοῦ ἐλλείμματος καὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπανόδου τοῦ Βελένδζα, ὁτὲ μὲν ἐλάμβανεν ἀπάντησιν: *καλλίτερα εἶναι νὰ μὴ ἔλθῃ* (ὅπερ ὁ Τραβαρσάρος ἐξηγεῖ ὅτι ἐννοοῦσε ὁ Παπαμιχαλόπουλος νὰ φονευθῇ ὁ Βελένδζας εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ οὕτω νὰ σωθῇ καὶ μετ' αὐτοῦ ἴσως καὶ ὁ εὐχέτης τοῦ θανάτου του ὑπουργός) ὁτὲ δὲ πάλιν *ἐταρίσσετο* καὶ ἀνεχώρει ὡς ὁ Καϊδαμᾶς πρὸ τοῦ *Μαγεώδους* καὶ ἄλλοτε πάλιν τοῦ ἐζήτει νέας πληροφορίας περὶ τοῦ ἐλλείμματος, ὡς νὰ μὴν ἔφθανον καὶ αἱ πρῶται καὶ αἱ δεύτεραι, καὶ αἱ προφορικαὶ καὶ αἱ γραπταὶ, ὅταν, λέγῃ αὐτὰ, *ἁπλῶς ἀναμασσᾷ τὸ ἔγγραφόν του*.

ΣΤ'. Τὴν καταδικαστικὴν δύναμιν τῶν τε ἐγγράφων καὶ τῶν καταθέσεων τοῦ Τραβαρσάρου προσαυξάνει αὐτὴ ἡ ἀπολογία τοῦ Παπαμιχαλοπούλου. Ἐκ τῆς ἀπολογίας αὐτῆς, ὡς θὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης ἀμέσως τώρα, θὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἂν μὴ ὡς μηχανὴ νοοῦσα καὶ θέλουσα καὶ συνείδησιν ἔχουσα ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος, ἀλλ' ἀναντιρρήτως ὡς παχύδερμον θὰ καταδικασθῇ ὁ πρώην ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν,ἐρωτῶντος τοῦ ἀθανάτου Βαλβῆ:

— Ἔχουσι πατριωτισμὸν τὰ παχύδερμα;

Τὴν περὶ καταλήξεως τοῦ κ. Παπαμιχαλοπούλου ἐν τῇ κατηγορίᾳ αὐτῇ τῶν ἀντικειμένων τῆς φυσικῆς ἱστορίας πεποίθησιν ἡμῶν ἐσχηματίσαμεν, ὅτε ἐν ἐσωτερικῇ ἐπαναστάσει τὸν ἠκούσαμεν ἐν τῇ Βουλῇ ἀγιάζοντα, ἐκθειάζοντα, προσκυνοῦντα τὸ σύστημα τῆς δεκάτης, ἀπέναντι τῆς ἀκατασχέτου ἰλαρότητος ἀμφοτέρων τῶν πτερύγων τῆς Βουλῆς. Οὔτε αἱ κραυγαὶ τῆς ἀκρωτηριαζομένης λογικῆς, οὔτε οἱ πόνοι τῆς γεωργικῆς τάξεως, οὔτε τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς ἐπιστήμης, οὔτε ἡ ἱλαρότης αὐτῶν τῶν συναδέλφων του ὑπουργῶν ἔνυττον διόλου τὸν ἀντιπρόσωπον Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς. Ἐξηκολούθει ὡς μαινόμενος νὰ λέγῃ: τὸ ἅγιον, τὸ ἱερὸν, τὸ θεῖον, τὸ ἐθνωφελὲς σύστημα τῆς δεκάτης.

— Ἔ! Εἴπομεν αὐτὸς ἀφεύκτως εἶναι παχύδερμον!

Ἐν τῇ ἀπολογίᾳ του ἀπαντῶμεν ἀπαραλλάκτους τοὺς χαρακτῆρας τοῦ τυφλοῦ πανηγυριστοῦ τῆς δεκάτης.

Νομίζει ὅτι αἱ καταθέσεις τοῦ Τραβαρσάρου καθ' ἃς τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸν Μάϊον τοῦ 1878 τὸν ὡμίλησε περὶ ἐλλείμματος *διαψεύδονται*! ὑπὸ τῆς ὑπ' ἀριθ. 244 τῆς 12 Μαΐου 1878 πρὸς τὸ Γεν. Λογιστήριον Ἐκθέσεώς του «διότι δι' αὐτῆς οὐδὲν ἄλλο ἀναφέρει ἢ ὅτι παρουσιάζονται ἀταξίαι τινες περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, τὰς ὁποίας μόνος ὁ Βελένδζας δύναται νὰ τακτοποιήσῃ.» Ξεύρετε τί εἶναι ἡ φράσις αὐτὴ τοῦ Παπαμιχαλοπούλου πρὸς τὴν Ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπήν; **Πλαστολογία παχυδερμική** τῆς ἑξῆς περιόδου τῆς ἐπισήμου Ἐκθέσεως τοῦ Τραβαρσάρου: «Πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἡμερῶν ἀναδεχθεὶς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ταμείου τούτου, εὗρον αὐτὸ λίαν ὑστερόχρονον **καὶ μεγίστας ἔχον ἐλλείψεις καθ' ὅλα τὰ ἀντικείμενα τῆς ὑπηρεσίας κτλ.**»

Αἱ **μέγισται ἐλλείψεις** εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ παχυδέρμου γίνονται *ἀταξίαι τινες*, προστιθεμένων ἀναιδέστατα τῶν ἐλλειπουσῶν ἐκ τῆς Ἐκθέσεως λέξεων: *μόνος ὁ Βελένδζας δύναται νὰ τὰς τακτοποιήσῃ*.

Ὥστε δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ μάθωμεν ἂν ὁ Παπαμιχαλόπουλος τὸ 1878 ἐγνώριζε τὸ Θηβαϊκὸν ἔλλειμμα καὶ τίνα περὶ αὐτοῦ εἶχεν ἰδέαν, ἀρκεῖ ὅτι γνωρίζομεν τίνα ἰδέαν ἔχει ὁ Παπαμιχαλόπουλος τοῦ **1882** περὶ μεγάλων ἐλλείψεων τῶν Ταμείων, ὅτι τὰς παραδέχεται ὡς *μικρὰς ἀταξίας*, μηδενὸς ἀξίας λόγου!

Ζ'. Εἰς ἐπίμετρον ἔχομεν αὐτὴν τὴν αὐτοκαταδίκην τοῦ Παπαμιχαλοπούλου, καταδίκην εἰλικρινῆ, στρογγυλὴν, παχυτάτην. Τὴν ἀφήσαμεν μεταξὺ τῶν τελευταίων, διότι εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἂν οἱ ἄλλοι λόγοι θέλουν συντελέσει εἰς βεβαίαν καταδίκην τοῦ Παπαμιχαλοπούλου ἐν τῷ εἰδικῷ δικαστηρίῳ, αὐτὴ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀφορμὴ ἐξαιτήσεως χάριτος πρὸς ἀπονομὴν τῆς λογισθησομένης αὐτῷ ποινῆς.

Ἂν καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ αὐτοκαταδίκης του ἠλάττωσε πολὺ διὰ τῆς ἀπολογίας του καὶ τῶν ἐν τῇ *Ἐφημερίδι*, *Νέᾳ Ἐφημερίδι* καὶ *Τηλεγράφῳ* δημοσιευμάτων του, ἔνθα ἀπεδείχθη κακῆς πίστεως ἄνθρωπος, ἀρνηθεὶς πᾶσαν μετὰ τοῦ Τραβαρσάρου ὁμιλίαν καὶ μετενεγκὼν ὡς θέματα συζητήσεως τὰ κουβαλήματα τοῦ σπητιοῦ του, ἀπὸ ἰσογείου εἰς δεύτερον πάτωμα καὶ ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς ἄλλην ὁδὸν, διὰ ν' ἀποδείξῃ τὸν Τραβαρσάρον ψευδόμενον, ἐνῷ ἐψεύδετο αὐτὸς ὁ ἴδιος, κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

Ἀντιγράφομεν τὴν ἐνώπιον τοῦ ἀνακριτοῦ κατάθεσίν του: *(ἀριθ. 17)* «Δὲν ἐνθυμοῦμαι δὲ ἀκριβῶς, ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἐπανελθὼν ἐκ Θηβῶν ὁ Ἰω. Τραβαρσάρος *ἐψέλλισε κάτως εἰς τὸ οὖς μου λέξεις τινας* **περὶ τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ Ταμείου**».

Καὶ ἡ μὲν λέξις *ἐψέλλισε* εἶναι ἐκ τοῦ λεξικοῦ τῶν παχυδέρμων, ἀλλ' ἡ αὐτομολογία ἄγει εἰς τὸ ἑξῆς συμπέρασμα: ὅτι ὁ κυριώτερος μάρτυς κατὰ τοῦ κ. Παπαμιχαλοπούλου δὲν εἶναι ὁ κ. Δροσίνης, ἀλλ' εἶναι κατὰ πρῶτον λόγον ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος καὶ κατὰ δεύτερον ὁ κ. Τραβαρσάρος, ὑπ' ἀμφοτέρων δὲ κρατούμενος ὁ λιπαρώτερος ὅλων τῶν κουμουνδουρικῶν θὰ ὁδηγηθῇ πρὸ τῆς ἠρέμου καὶ ὀλίγον σαρκαστικῆς φυσιογνωμίας τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Η'. Μᾶς εἶναι περιττοὶ αἱ ἐναντίον τοῦ Παπαμιχαλοπούλου μαρτυρίαι τοῦ τε Ἰω. Ζαίμη, ὑπαλλήλου ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν, λίαν ἀξιοπίστου, καὶ τοῦ Ἰω. Τομαροπούλου λίαν ἀναξιοπίστου, ἂν καὶ αἱ καταθέσεις αὐτοῦ συμφωνοῦσι πρὸς τὰς τοῦ Χ. Δροσίνη καὶ ἡ ἀνάμνησις λόγου τινὸς τοῦ προϊσταμένου του διατυποῖ μαρτυρίαν ψυχολογικὴν ἀκαταμάχητον.

Ὅτε, ὡς λέγει ὁ μάρτυς οὗτος, κατὰ τὸ ἔτος 1878 ἠννόησεν ἐκ τῶν περιληπτικῶν καταστάσεων ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα ἐν τῷ Ταμείῳ Θηβῶν καὶ ἐπανέλαβε προφορικῶς τῷ Ν. Παπαμιχαλοπούλῳ τὰς ὑποψίας αὐτοῦ, οὗτος ἀπήντησεν ὅτι ἡ ἀταξία—(πάντοτε βλέπετε περὶ *ἀταξίας* πρόκειται—) θέλει τακτοποιηθῇ, «ἀρκεῖ τὸ ἐξωτερικὸν *πρᾶγμα* νὰ ὑπάγῃ καλά.»

Ἡ ἀνόσια αὐτὴ λέξις ἐκ τῶν λιγδερῶν τοῦ ὑπουργοῦ χειλέων ἐξελθοῦσα ἵνα προσκολληθῇ ὡς λίπος ἐπὶ τοῦ κυανοῦ ὀνείρου ὅλων τῶν ἑλληνικῶν πόθων, τοῦ ἐξωτερικοῦ ζητήματος, ἢ ἐξ εἰδῶν παντοπωλείου ληφθεῖσα αὕτη μεταφορὰ πρὸς παράστασιν τοῦ ἱερωτέρου *φυλαχτοῦ* ὅπερ θωπεύομεν ὅλοι ἐν ταῖς καρδίαις μας, δὲν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἢ παρὰ τοῦ Παπαμιχαλοπούλου, αὐτοῦ καὶ μόνου ἔχοντος τὴν δύναμιν νὰ ἐξομοιώσῃ τὴν μεγάλην ἰδέαν πρὸς βούτυρον,πρὸς τυρόν, πρὸς ἐλῃά, πρὸς σπλῆνα, καὶ νὰ τὴν ὀνομάσῃ τόσον χυδαίως καὶ τόσον ἐγκληματικῶς *ἐξωτερικὸ πρᾶμα*.

* *

Συμπέρασμα. Κρίνομεν ὡς ἐκτὸς πάσης συζητήσεως τὴν εἰς Εἰδικὸν δικαστήριον παραπομπὴν τοῦ κ. Ν. Παπαμιχαλοπούλου, βουλευτοῦ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, πρώην ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ κατὰ τὸ 1878 τῶν Οἰκονομικῶν.

Καλιβάν.

ΦΡΟΥ ΦΡΟΥ

Ἔχομεν πληροφορίας οὐχὶ τόσον εὐνοϊκὰς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Εἰσαγγελέως; τῶν ἐν Ναυπλίῳ Ἐφετῶν κ. Κασιμάτη. Εἰς δύο ὑποθέσεις ἀρκετὰ σπουδαίας δὲν φαίνεται νὰ ἐπεστάτησεν εἰς τὰς ἀποφάσεις του οὔτε ὁ νόμος οὔτε τὸ καθῆκον. Πιστεύομεν ὅτι θ' ἀπολογηθῇ κατὰ τῶν καταγγελιῶν αὐτῶν, τῶν ὁποίων κρίνομεν περιττὸν νὰ φέρωμεν ἐνταῦθα λεπτομερείας. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν αὐθόρμητον ἀπολογίαν τοῦ κ. Κασιμάτη, ὀφείλει νὰ προκαλέσῃ τοιαύτην.

Εἰς τὸ φύλλον τῆς Τετάρτης δημοσιεύομεν ἔξοχον καὶ περιεργοτάτην περιγραφὴν τῆς ἐν Μαγχεστρίᾳ Ἐθνικῆς Πανηγύρεως καὶ τοῦ χοροῦ ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ κ. Χατσοπούλου, τοῦ περιδόξου ἀνταποκριτοῦ μας **Timeson**. Ἀκονίσατε τὴν ὄρεξίν σας.

ΑΡΑΜΠΗ

Μὲ τοὺς Φελλάχους πάλι ὁ κόσμος ἐκινήθη·
ἐκεῖ ποῦ τῆς εἰρήνης τὸν νάρκωνε ἡ μέθη,
καὶ τοῦ πολέμου κάθε κακὸ ἐλησμονήθη,
ὁ Ἀραμπῆς ὁ Μπέης γιὰ σκάνδαλο εὑρέθη.
Κι' αὐτὸς ζητεῖ μὲ πεῖσμα νὰ διώξῃ τὴν εἰρήνη,
καὶ νέο νὰ ἀνάψῃ πολεμικὸ καμίνι.

—

Χθὲς 'μπήκαμε ἀκόμη 'στὰ μέρη τῆς Ἠπείρου,
χθὲς τέλειωσε ἀκόμη καὶ ἡ ἐπιστρατεία,
χθὲς ἔπεσε ἐκεῖνος ὁ ἄνδρας τοῦ σιδήρου,
καὶ ἔπαψε ἡ τόση τοῦ Μπούμπουλη μανία.
Κι' ἐλέγαμε πῶς 'λίγο ὁ κόσμος θὰ 'συχάσῃ,
καὶ θὲ νὰ νανουρίζῃ ὁ Ἔρωτας τὴν πλάσι.

—

'Αλλ' ὅμως τὴν οὐρά του ὁ διάβολος ἀπλόνει,
νὰ κόψῃ μές 'στὴ γλύκα τοῦ κόσμου τὸ ραχάτι,
τοῦ 'Αραμπῆ τοῦ Μπέη τὸν νοῦν ἀναστατόνει,
κι' ἀμέσως φόρα πέρνει τ' Ἀράπικο γεινάτι.
Τί τρέχει; τρομασμένος ρωτᾷ ὁ κόσμος ὅλος,
καὶ ἔγια μόλα φεύγει καὶ ὁ δικός μας στόλος.

—

Γιατὶ δὲν θέλεις, κόσμε, ποτὲ νὰ ἡσυχάζῃς;
γιατὶ νὰ μὴ σὲ δένῃ παντοτεινὴ ἀγάπη;
πάντα θὰ 'βρίσκῃς κάτι γιὰ νὰ διασκεδάζῃς,
πάντα θὰ θέλῃς αἷμα καὶ πόλεμο χασάπη.
Αἰώνια σκοτούρκαις, πολέμους, Βερολῖνα,
κιουτάπια, ἰραδέδες, ζητήματα, Δουλσῖνα;

—

Γιατί, 'Αγγλία, κάνεις τὴ μισοκακομοῖρα;
ὁ κόσμος ξέρει ὅτι τὴν Αἴγυπτο γουστάρεις·
λοιπὸν γιατί ἀπ' ἔξω τὰ φέρνεις ὅλο γύρα;
γιατὶ δὲν λὲς ἀλήθεια πῶς θέλεις νὰ τὴν πάρῃς;
Τί τὸ φυλᾷς ἀκόμη τοῦ Μπέη τὸ κεφάλι;
Κόφτου το τοῦ ζευζέκη, κι' ἂς σοῦ γενῇ χαλάλι.

—

Γιὰ ἕνα παληαρᾶκι ὁ κόσμος νὰ κινῆται;
τὸν μασκαρᾶ τὸν Μπέη ἀλήθεια κι' ἀπ' ἀλήθεια!
Μὲ ὅλη σας τὴ λύσσα ἐπάνω του ριχθῆτε,
καὶ χύσετέ τα ἔξω καρδιαῖς, σηκότια, στήθεια.
Ὁ κόσμος νὰ 'συχάσῃ, νὰ 'δοῦμε νέους νόμους,
καὶ ἡ Ἑλλὰς νὰ κάμῃ δυὸ τρεῖς σιδηροδρόμους.

Souris.

ΔΙΚΗ ΣΕΦΗΚ.

Συνεδρίασις Πέμπτης.

Ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξέτασις τῶν μαρτύρων. Ἐκ τῶν συνηγόρων τῆς ὑπερασπίσεως ὁ κ. Δημοσθένης Αὐλωνίτης προσάγει γαλλικὴν ἐφημερίδα ἥτις δημοσιεύσασα ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀντιτύπων τοῦ φυλλαδίου τοῦ κ. Σκαλιέρη ἐξηντλήθησαν, ἔδωκεν ἀφορμὴν καταδιώξεως ἐπὶ ἀποπείρᾳ βιασμοῦ (tentative de chantage) καὶ τὸ σπουδαιότερον ἀκόμη ὅτι ἐξετάσας τὸν Γραμματέα τοῦ Βιβλιοπώλου Βίλμπεργ ἔμαθεν ὅτι ὅλα τὰ ἀντίτυπα τοῦ ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου Χαμὶτ φυλλαδίου τοῦ κ. Σκαλιέρη μένουν ἀπώλητα, ἐνῷ περὶ αὐτοῦ ὁ πολιτικὸς ἐνάγων εἶπεν ὅτι ὅλα τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου του ἠγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διὰ τῆς γερμανικῆς ποεσβείας.

—

Ἐξετάζεται ἔπειτα ὁ μάρτυς **Παναγιώτης Ρογκάνος**, ἐκ Λακωνίας, ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, μὲ ἰταλικὴν φυσιογνωμίαν, μακρὺ μακρὺ μιξοπόλιον μοῦς, ὁ διαταχθεὶς νὰ συλλάβῃ τὸν Σεφίκ. Ἐνήργησε σωματικὴν ἀνάκρισιν ἐπ' αὐτοῦ· εὗρε μίαν ἀπόδειξιν τηλεγραφήματος, πέντε λίρας, ἓν ρεβόλβερ καὶ μίαν ῥάβδον μὲ ξιφίδιον (στόκον). Διενυκτέρευσε μετ' αὐτοῦ μέχρι τῆς 3 ὥρ. μ. μ. ἔχων διέρμηνέα, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ καμμίαν ὁμολογίαν. Τὸ μόνον ὅπερ ἀπέσπασεν εἶνε ὅτι ὁ Ἐσὰτ τὸν προέτρεψε νὰ φονεύσῃ ἄνθρωπον ὃν δὲν ἐγνώριζεν καὶ ὅτι αὐτὸς ἠρνήθη.

Ἐξέφρασε καὶ αὐτὸς τὴν ἔκπληξίν του ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἀταραξίᾳ τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῇ προσηνεῖ προθυμίᾳ μεθ' ἧς τὸν ἠκολούθησε. «Φοβερὸ πρᾶγμα, ἔλεγεν ὁ μάρτυς, μοῦ φαινότανε σάνα τὸν ἐπήγαινα σὲ πανηγύρι· ἐνῷ μοῦ τὸν εἶχαν συστήσει ὡς ἄγριον καὶ ῥιψοκίνδυνον.»

—

Ληξάσης τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων ἀνακεφαλαιοῦνται ὅλα τὰ κατατεθέντα εἰς τὸν κατηγορούμενον καὶ ἐρωτᾶται οὗτος τί ἀπολογεῖται, ποῖα ἐκ τῶν λεχθέντων εὑρίσκει ἀληθῆ καὶ ποῖα ψευδῆ.

Σεφίκ. Ὅλα ψευδῆ. Ἐγὼ τί ἄνθρωπος εἶμαι γιὰ νὰ μὲ στείλουν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ κάμω τέτοιο πρᾶγμα· οὔτε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐγὼ κάθησα· οὔτε τὸν Σουλτάνον γνώρισα· βγῆκα εἰς τὴν ξενιτιὰ νὰ μάθω μιὰ τέχνη νὰ ζήσω.

Πρόεδρος. Μὲ τὸν Ἐσὰτ εἶχες καμμίαν συγγένειαν; Ὁ Ἐσὰτ ἔλεγεν ὅτι εἶσαι γυνικάδελφός του.

Σεφίκ. Μπορεῖ νὰ τὸ ἔλεγεν· ἐγὼ ὅμως οὔτε πατέρα ἔχω, οὔτε μητέρα, οὔτε ἀδελφήν, οὔτε ἀδελφόν.

Ὁ Πρόεδρος ἐπαναλαμβάνει εἰς τὸν διερμηνέα νὰ τοῦ πῇ ὅτι εἶναι ἐλεύθερος νὰ πῇ ὅ,τι θέλει, ὅ,τι συντελεῖ πρὸς ὑπερασπισίν του.

Σεφίκ. Δὲν ἔχω νὰ πῶ τίποτε. Ἀπὸ τὰ λόγια τί βγαίνει; Ἐγὼ βγῆκα νὰ περιηγηθῶ, νὰ τελειοποιηθῶ εἰς τὴν τέχνην μου τῆς ἐπιχρυσώσεως.

Πρόεδρος. Ἂν καὶ ἔλεγε ὅτι ἦτο πτωχός, οὐχ' ἧττον ἐξώδευε πλουσιοπαρόχως.

Σεφίκ. (Μετά τινος ἐξάψεως). Καὶ αὐτοὶ ξώδευαν καὶ ἐγὼ ξώδευα. Μιὰ φορὰ ἐκεῖνοι μὲ κερνοῦσαν, δύω φορᾶς ἐγώ.

Ἐπαναλαμβάνει ὅτι τὸ ὄνομα Σκαλιέρη δὲν τὸ ἔχει ἀκούσει, ἁπλῶς τοῦ εἶπαν νὰ φονεύσῃ ἕνα ἄνθρωπον, ἀλλ' αὐτὸς ἠρνήθη.

—

Λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. **Εἰσαγγελεὺς**. Προοιμιάζεται ὀλίγα περὶ τῆς βάσεως τοῦ *περὶ συστάσεως νόμου*, δι' οὗ πρόκειται νὰ δικασθῇ ὁ κατηγορούμενος, καὶ κατὰ τοῦ ὁποίου προβλέπει ὅτι θὰ φέρῃ ἐνστάσεις ἡ ὑπεράσπισις.

Μεταβαίνων δὲ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων, λέγει ὅτι πάντες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ νόμου. Καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐλπίζω νὰ σεβασθῶσιν οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσότητος ἐπιβάλλει εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις οὐ μόνον καθήκοντα, ἀλλὰ καὶ δικαιώματα. Ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι οὔτε ἡ ὑπεράσπισις θὰ εὑρεθῇ εἰς θέσιν νὰ ὑπερασπισθῇ τὸν Σουλτάνον, οὔτε ἡ κατηγορία νὰ κατηγορήσῃ ἄνθρωπον ἀνυπεράσπιστον (τὸν Σουλτάνον)· Πρὸς ὑποστήριξιν τῆς πράξεως ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὸν κατηγορούμενον, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ ἀνατρέξωμεν μέχρι τοῦ Σουλτάνου. Διότι ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει σύστασις, εἶναι περιττὸν νὰ ἐξετάσωμεν τὸν λόγον τῆς συστάσεως.

«Τρεῖς κατηγορίαι γεγονότων κατετέθησαν· πρῶτον τὰ ἐξ ἰδίας ἀντιλίψεως· δεύτερον τὰ ἐξ ἀκοῆς καὶ τρίτον τὰ ἐκ συμπερασμάτων. Τὰ τελευταῖα δὲν θέλομεν λάβει ὑπ' ὄψιν.

«Ἂν καὶ ἐκ τῶν δύο κατηγοριῶν ὁ ἕτερος, Ἀχμὲτ Ἐσὰτ, φυγοδικεῖ, οὐχ' ἧττον εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ περιλάβωμεν καὶ αὐτὸν ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς κατηγορίας.

«Αἱ καταθέσεις τοῦ Σκαλιέρη, εἰς οὐ τὴν εἰλικρίνειαν δὲν ἀμφιβάλλω, εἰς οὐδὲν συντελοῦσι, διότι ὅ,τι μᾶς εἶπε τὸ ἤκουε παρ' ἄλλων. Ἀλλ' αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀχμὲτ Ἐσὰτ, αἱ κατασχεθεῖσαι παρὰ τῆς ἀρχῆς καὶ μεταφρασθεῖσαι δίδουσι πληροφορίας . . . .»

—

Ἐνταῦθα γίνεται ἔνστασις ἐκ μέρους τῆς ὑπερασπίσεως περὶ τοῦ ἀπαραβιάστου τῶν ἐπιστολῶν. Γίνεται συζήτησις περὶ τούτου. Τὸ δικαστήριον ἀποσύρεται εἰς διάσκεψιν· ἐπανερχόμενον ἀπορασίζει ὅπως γίνῃ χρῆσις τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν, ἀλλ' ὄχι ὡς ἀποδεικτικὸν μέσον.

Ἡ συνεδρίασις διακόπτεται καὶ ἐπαναλαμβάνεται τὴν 2 ½ ὥρ. μ. .

—

Μ. Μ.

Λαβόντες ἀντίγραφον τῶν περιεργοτάτων καὶ μυστηριωδῶν αὐτῶν δύο ἐπιστολῶν, δημοσιεύομεν αὐτὰς ἐχούσας ὡς ἑξῆς:

Μετάφρασις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 σχεδίου ἐπιστολῆς τουρκιστὶ γεγραμμένης.

Δραπετεύσας ὁ Κλεάνθης μετὰ τῆς Νικσὰ μπὶντ Καλφας, ἐγκατέλειπον ὡς ἐνέχυρον τὰ πράγματά της εἴς τινα γυναῖκα. Τελευταίως ἐμπαίζοντες τὸν Χαμὶτ, ἐλάμβανον εἰκόνα του, τὴν ὁποίαν κατεκερμάτιζον, ἐνῷ τὴν τοῦ Μουρὰτ κατησπάζοντο. Οὗτος διακηρύττει νῦν

ὅτι ὁ Χαμὶτ παρέλαβε αὐτὴν δωδεκαετῆν οὖσαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ μετεχειρίζετο αὐτὴν διαφοροτρόπως, καὶ ὅτι τώρα μακρὰν αὐτοῦ ὄντες, τολμοῦσι νὰ διακηρύττωσιν αὐτὰ, καὶ μάλιστα εἴς τινα μέρη γράφων, καταδεικνύει ἀναιδῶς τὰς αἰσχρὰς πράξεις των. Ἔχουσι δὲ καὶ μετ' αὐτῶν, καί τινα φωτογραφίαν τῆς νέας κόρης ἐκείνης. Ὥστε ἦτο ἐπάναγκες νὰ μὴ ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ τὸ μεμολυσμένον αὐτοῦ σῶμα, καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν ἀρκοῦμαι ἤδη ἐγώ, καὶ ἂν πρόκειται νὰ συλληφθῶ ἔτι, θὰ ἐνεργήσω πᾶν ὅ,τι ἐμπνέομαι. Καὶ ἂν ἐν τῷ σκοπῷ τούτῳ μοὶ ἐπέλθῃ συμφορωτάτη ἡ καταστροφή, εὐελπιστῶ ὅτι θὰ ὑπερασπισθῆτε τὴν οἰκογένειάν μου, τὸ δὲ τέκνον μου ὑποστηρίξητε ἀποστέλλοντες αὐτὸ εἰς τὸ σχολεῖον πρὸς ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐπιτύχω, θὰ μὲ ἐξασφαλίσητε διά τινος Αὐτ. διατάγματος πλήρους ἀμνηστείας, ὅπως ἐπιστρέψω εἰς Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ μου, ἐκτελῶν εἰς τὸ ἑξῆς πιστῶς τὰ καθήκοντά μου, ἂν καὶ ἡ Ὑμετέρα ἐγκύκλιος μοὶ παρέχει ἀρκούσας ἐγγυήσεις, διὰ διαφόρων ὅμως μεταβολῶν εὑρισκόμενος δὲ μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, ἐξαιτοῦμαι τὸ εἰρημένον διάταγμα. Πρὸς βοήθειάν μου ὅθεν παρακαλεῖσθε νὰ μοὶ στείλλητε τὸν ἐν Ἀδριανουπόλει ἐν τῷ ἐννάτῳ τάγματι δευτέρῳ λόχῳ διαμένοντα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιλοχίαν Χακῆ ἐφέντην, τὸν ὁποῖον ἀπὸ τῆς ἀποφοιτήσεώς μου ἐκ τῆς σχολῆς ἐγνώρισα ὡς τὸν μόνον πιστὸν καὶ τολμητίαν ἐν αἱματηραῖς τοιαύταις περιστάσεσι. Χωρὶς λοιπὸν νὰ ἀναβάλλητε τοῦτο οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἔτι, ἅμα λάβητε τὴν παροῦσάν μου προσκαλέσητε αὐτὸν τηλεγραφικῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἀφοῦ προηγουμένως διατάξητε καὶ συμβουλεύσατε αὐτὸν ὅπως ὑπόκειται εἰς τὰς διαταγάς μου, ἐξαποστείλατε αὐτὸν μὲ πρῶτον ταχυδρομεῖον, ἐὰν δὲ ἐρωτηθῇ παρὰ τῶν ἐνταῦθα περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλεύσεώς του, νὰ εἴπῃ εἰς τὸ τάγμα ἦτο ὑπὸ τὰς διαταγάς μου καὶ ὅτι τώρα ἀντ' ἐμοῦ θὰ διετέλει ἐκεῖνος ὑπὸ ἀνάκρισιν, καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους ἤθελε πάθει, διὰ τοῦτο ἠναγκάσθη καὶ νὰ δραπετεύσῃ, στείλατέ μοι δὲ μετ' αὐτοῦ καὶ δύο ρεβόλβερ ἢ μέσον τοῦ Σερκίζ, καὶ μίαν ῥάβδον μετ' ἐγχειριδίου ἡ ὁποῖα θὰ χρησιμεύσῃ ἴσως εἰς φυγήν, καθὼς καὶ χρήματα περιμένω μὲ πρῶτον ταχυδρομεῖον.

—

Μετάφρασις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 21 σχεδίου ἐπιστολῆς τουρκιστὶ γεγραμμένης.

Προτιθέμενος νὰ μεταβῇ ὁ Μουσιοὺ Λατὴ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς πώλησιν τῆς οἰκίας μου, μὴ γνωρίζων δὲ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν, λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ὡς διερμηνέα τὸν ὑπηρέτην τοῦ ξενοδοχείου ὅπου διαμένει, γνωρίζοντα διαφόρους διαλέκτους (δὲν ἔχει ὅμως οὐδεμίαν γνῶσιν τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης). Ἀμφότεροι λοιπὸν οὗτοι μὴ ἔχοντες χρήματα, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀναλάβητε τὰ ἐξοδά των, συσκεφθῆτε δὲ μετὰ τοῦ Μουσιοῦ Λατὴ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποστολῆς τοῦ Χακῆ. Ἐπαναλαμβάνω δὲ ὅτι ἀνάγκη νὰ προληφθῶσι ταῦτα ἐγκαίρως, διότι ἐπὶ τέλους ἅμα ὁ σκοπὸς ἐγκαταλειφθῇ, τὰ ἀποτελέσματα θὰ ὦσι κάκιστα. Ἵνα μὴ ἐπαναλάβω καὶ πάλιν ταῦτα εἰς ἄλλας μου ἐπιστολὰς, στείλατέ μου τὸν Χακῆ μὲ πρῶτον ταχυδρομεῖον, καὶ ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι ἐνταῦθα συνειθίζοντες ἐν καιρῷ θέρους νὰ συχνάζωσιν ἐν τοῖς κήποις, καὶ ἐν τῇ εὐθυμίᾳ των νὰ πυροβολῶσι, οἱ δὲ πυροβολισμοί των μὴ ἐπισύροντες τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων καὶ οὕτω περὶ τοῦ Κλεάνθη, ἐμπιστευόμενος νὰ ἐξέρχηται μετ' ἐμοῦ εἰς διάφορα μέρη, θὰ θέσωμεν πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, καὶ ἡ εἰρημένη Κάλφα μένουσα μόνη, πιστεύουσα δὲ εἰς ἐμὲ θὰ τῆς εἴπω ὅτι εἶναι ἐπίφοβον νὰ διαμένωμεν ἐπὶ πλέον ἐν Ἀθήναις, καὶ ὅτι πρέπει νὰ μεταβῶμεν εἰς ἄλλο τι μέρος, καὶ χάριν ἀναψυχῆς, πιστεύω νὰ τὴν ἐπαναφέρω εἰς Κωνσταντινούπολιν, δὲν ἐπιθυμῶ ὅμως, γυναῖκα οὖσαν, νὰ βάψω τὰς χεῖρας μου μὲ τὸ αἷμά της. Ἐκτελῶν λοιπὸν οὕτω τῇ θείᾳ βοηθείᾳ ὅλα ταῦτα, ἐλπίζω ν' ἀξιωθῶ ἐκ μέρους τοῦ Σουλτὰν Χαμὶτ τοῦ χαρίσματος τῶν δικαιοσίων καὐμέδων, καὶ τότε, καθὼς ἡ θρησκευτική μας δύναμις δὲν ἐγκατέλειπε τὸν Κλεάνθην νὰ στερήσῃ τὴν ἐφ' ἡμῖν ὑπάρχουσαν ἰσχὺν καὶ δόξαν τοῦ Κράτους καὶ τὴν τοῦ Μεγαλειοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος, οὔτε τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας ὑμῶν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ Κράτους νὰ μαμαιώσῃ, οὔτω δὲν θὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὸν βοηθὸν αὐτοῦ. Ἀλὴ Σαρκκὰτ βὲη συντάκτην τῆς ἐφημερίδος *Σταμπούλ* (Προϋπάντησις) ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰμὴ θὰ ἀποστείλῃ καὶ αὐτὸν εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν πρὸς σύσκεψιν καὶ συνεννόησιν μετὰ τοῦ Κλεάνθη. Θὰ μεταβῶ δὲ εἰς Γένουβα καὶ ὅταν ἐπιτύχω καὶ τοῦτο, πιστεύω ὅτι οἱ ἰσχυροὶ κλάδοι, ὅσον ἰσχυροὶ καὶ ἂν εἶναι, χάνοντες οὕτως τοὺς ὁδηγοὺς καὶ τὰς βάσεις των, θ' ἀναγκασθῶσι νὰ παραιτηθοῦν τῶν ἐνεργειῶν των. Ἰδοὺ ταῦτα ἐκτελοῦντες σώζεται, ἐκ παντὸς κακοῦ ἡ μεμακρυσμένη ὀθωμανικὴ Καλιφίκα, τότε δύναμαι καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου μεθ' ὅλης τῆς ἐλευθερίας μου ἄλλως τε καὶ δι' ἐμὲ τοῦτο ἀδύνατον.»

—

Τὰς ἐπιστολὰς αὐτὰς, ἂν ἐνθυμῆται ὁ ἀναγνώστης, ὁ Ἐσὰτ ἀναχωρῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν παρέδωσεν εἰς τὸν μάρτυρα Ἠλιόπουλον, Ἐμποροῤῥάπτην, εἰς τὸν ὁποῖον εἶπεν ὅτι ἂν δὲν ἐπιστρέψῃ μετὰ δύο ἡμέρας, σημαίνει ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ποτὲ καὶ τότε νὰ δημοσιεύσῃ τὰς ἐπιστολὰς αὐτάς.

«Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν ἐξάγεται—λέγει ὁ Εἰσαγγελεὺς—ὅτι ὁ Ἀχμὲτ Ἐσσὰτ—ἀδιαφορῶ διὰ τίνα λόγον—ἤθελε νὰ δολοφονήσῃ τὸν Σκαλιέρην καὶ ἐζήτει νὰ τῷ πέμψωσιν ἄνθρωπον πρὸς τοῦτο. Οἱ Ὀθωμανοί, γνωρίζετε, δὲν εἶναι γνωστοὶ διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὑπιότητά των. Ἐὰν ἀποβλέψωμεν εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ εἰς τὰς ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἔτι διατελούσας ἐπαρχίας, θέλομεν ἴδει ὅτι διακρίνονται ἐπὶ πολλῇ ὠμότητι. Συγχρόνως βλέπομεν ὅτι πρὸς ἐκτέλεσιν ὠμοτήτων οἱ Τοῦρκοι ἐμπιστεύονται εἰς Κιρκασίους. Τοῦτο συμβαίνει ἐν Ἰωαννίνοις, τοῦτο ἐν Μακεδονίᾳ. Τί ἄλλο λοιπὸν ἠδύνατο νὰ ἦνε ὁ παρὼν Κιρκάσιος, ὁ κατηγορούμενος, ἢ ὄργανον φόνου; Τί ἄλλο ἐξάγεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ἃς ἀνέγνωσα ὑμῖν ἢ τοῦτο; Ἂς ἀναμνησθῶμεν τὰς καταθέσεις τοῦ Ἠλιοπούλου. Ὁ Ἐσὰτ τοῦ ἔλεγεν ὅτι περιμένει ἕνα συγγενή του, ὅτι κατῆλθεν εἰς Πειραιᾶ, ἅμα ἦλθεν ὁ κατηγορούμενος, ὅτι τὸν παρέλαβε καὶ τὸν ὡδήγησε ἀμέσως εἰς τοῦ Ἠλιοπούλου διὰ νὰ παραγγείλῃ ἐνδύματα.

«Τί ἄλλο εἶπε ἐν τῇ καταθέσει του καὶ ὁ κατηγορούμενος, ὅτε ἀνεκρίνετο; «Τὸν Ἀχμὲτ Ἐσὰτ ἅμα ἐξελ-

»θὼν εἰς Πειραιᾶ εἶδον ἕν τινι καφενείῳ· ἅμα μὲ εἶδε, »μὲ ἐπλησίασε καὶ μὲ εἶπεν ὅτι ὡς Ὀθωμανὸν θέλει μὲ »βοηθήσει.» Παραβάλετε αὐτὰ μὲ τὰ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Ἐσὰτ ὅτι ἐπερίμενε ἄνθρωπον ἐκ Κιρκασίας ὡς ἐκτελεστὴν τοῦ φόνου καὶ θέλετε πεισθῇ ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἦτο ὁ περιμενόμενος Κιρκάσιος.

«Λαμβάνω ἤδη ὑπ' ὄψιν ὅλως διόλου τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ζητήματος· ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀπόρροια πλεκτάνης, ἀπόρροια φαντασιοπληξίας τοῦ Σκαλιέρη. Ἀλλ' εἰς τὰ κατασχεθέντα ἔγγραφα ὑπάρχει καὶ ἐπιστολὴ τοῦ Μουσιοῦ Λατῇ, δι' ἧς λέγει πρὸς τὸν Ἐσὰτ «ὅτι περὶ «τῆς ἐκθέσεως ἐκείνης ἔκαμε λόγον πρὸς τὸν Ὀσμὰν πασσᾶ» Τί μᾶς λέγει καὶ ὁ Σκαλιέρης; Ὅτι ὁ Ἐσὰτ εὑρίσκετο εἰς ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Ὀσμὰν πασσᾶν;

«Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἐπιστολῶν ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ καὶ ἀμφιβολία: διατί νὰ μὴν ἐκτελέσῃ τὸν φόνον ὁ Ἐσὰτ μόνος; ἀλλ' ὁ Ἐσὰτ ὁμολογεῖ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του ὅτι δὲν δύναται μόνος νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξιν· ὅτι θέλει εἰδικὸν αὐτουργόν.

«Ἄλλη ἀμφιβολία: Διατί ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας, ἀφοῦ διέμεινον ἐνταῦθα ὁ Ἐσὰτ καὶ ὁ κατηγορούμενος, δὲν διέπραξαν τὸν φόνον;

«Καὶ ἡ ἀμφιβολία αὐτὴ διαλύεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν. Ὁ Ἐσὰτ διηγεῖται ἐν αὐταῖς ὅτι ἐννοοῦσε ὁ φόνος νὰ θεωρηθῇ ὡς τυχαῖον γεγονός, ὁ πυροβολισμὸς νὰ πνιγῇ μεταξὺ τῶν πυροβολισμῶν (!) τῶν εὐθυμούντων ἐν τοῖς θερινοῖς θεάτροις καὶ καφενείοις.

«Συσχετίσατε καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἐσὰτ πρὸς τὸν Σκαλιέρην δι' ἧς ἐζήτει νὰ συμφιλιωθῇ μετ' αὐτοῦ καὶ θὰ ἀνεύρητε, ἀμέσως τὸν ὑποδεικνυόμενον ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του σκοπόν: ὅπως ἐμπιστευόμενος ὁ Σκαλιέρης ἐξέρχηται μετὰ τοῦ Ἐσάτ.

«Ἀφοῦ δὲ ἀπεκρούσθη ὑπὸ τοῦ Σκαλιέρη ἡ φιλία τοῦ Ἐσὰτ, τότε κατέφυγε εἰς τοὺς δύο φίλους Χασσὰν καὶ Μπανούς.

«Ὁ κατηγορούμενος κατέθεσεν ὅτι ὁ Ἐσὰτ τοῦ ἔδωσεν ἓν ῥεβόλβερ καὶ ἕνα στόκον· ὁ δὲ Ἐσὰτ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς του ζητεῖ ἀκριβῶς ῥεβόλβερ καὶ στόκον. Ἐὰν δὲν ἀπεδέχετο τὰς περὶ ἐκτελέσεως τοῦ φόνου προτάσεις, θὰ τοῦ ἐδίδοντο ῥεβόλβερ καὶ στόκος; Ἐκ τῆς ἰδίας ἀπολογίας του φαίνεται ὅτι ἔμεινεν ὀλίγας μόνον ἡμέρας ἐν Κωνσταντινουπόλει. Λοιπὸν ἦλθεν ἀπεσταλμένος ἄλλων προσώπων διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Ἐσάτ.

«Μήπως ὁ Ἐσὰτ ἀνεχώρησε διότι τὸ συνάλλαγμα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Σερῆκ διελύθη καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου;

«Ἀλλ' ὁ Ἐσὰτ, ὡς ἐκ τῶν ἐπιστολῶν δῆλον γίνεται, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ὑλικὸς αὐτουργὸς τῆς πράξεως. Ὅτι δὲ ἐξηκολούθει ὁ δεσμός, προκύπτει ἐκ τῶν λεχθέντων τοῦ μάρτυρος Ἡλιοπούλου, εἰς ὃν ὁ Ἐσὰτ ἐσύστησε τὸν Σερῆκ

«Ὅλα ταῦτα μὲ πείθουσιν ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι ἔνοχος τῆς ἀποδιδομένης αὐτῷ κατηγορίας.»

—

Μετὰ τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Εἰσαγγελέως κ. **Καραΐζᾶ**, ἥτις ἦτο καθαρὰ μὲν καὶ στρογγυλὴ, ἀκόμη, καὶ λογικὴ — ἐὰν αἱ βάσεις ὅμως ἐφ' ὧν ἐστηρίζετο ἦσαν στεραί, καὶ ὅτι δὲν ἦσαν στεραὶ δὲν πιστεύομεν ν' ἀμφιβάλλῃ οὐδ' αὐτὸς ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς—ἤρχισαν αἱ ἐξ ὑπαμοιβῆς ἀγορεύσεις τῶν Δημοσθενῶν τῆς ὑπερασπίσεως καὶ τῆς κατηγορίας, ἀγορεύσεις κεναὶ εἰς ἐπιχειρήματα, ἀερόστατα εἰς ἐλαφρότητα, βαφύγδουποι εἰς κόμπον λόγου, καὶ ἀκαλλαίσθητοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς κάλλος λόγου. Ἐὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορισθῇ ἡ φλυαρία τοῦ λόγου ἐν τῇ Βουλῇ, εἰς τὸ πέλαγος τῆς ὁποίας πνίγεται τόσος πολύτιμος χρόνος, ὅστις ἄλλως θὰ ἐδαπανᾶτο εἰς πρακτικὴν ἐξέλιξιν ζωτικῶν ζητημάτων, ἀλλ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἡ φλυαρία τοῦ λόγου εἶναι ἐπιβλαβεστάτη εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης καὶ διότι ὁ νοῦς τῶν δικαστῶν συσκοτίζεται καὶ διότι γίνεται ὑλικὴ ἀφορμὴ, ὥστε νὰ παρέλκῃ δίκη, δυναμένη νὰ περαιωθῇ εἰς μίαν ὥραν, δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ νὰ παρατείνωνται αἱ προφυλακίσεις δύο καὶ τρία ἔτη καὶ νὰ μαρτυρῶσιν οὕτω οἱ ὑπόδικοι καὶ νὰ ζημιοῦται τὸ δημόσιον καὶ νὰ γίνεται περίγελως ἡ δικαιοσύνη. Ἐὰν ἦμην δικαστὴς οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπον τὴν μετὰ πάθους καὶ ῥητορικῆς ἀγόρευσιν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ὑπὸ τοῦ νόμου ἡ διὰ δυνάμεως λόγου συναρπαγὴ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου τῆς ψήφου τοῦ δικαστοῦ, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀγορεύοντες δὲν εἶναι οὔτε Κικέρωνες οὔτε Δημοσθένεις ὥστε νὰ κατορθώνωσι τοῦτο. Ἀλλ' οὐδὲ εἶναι ἡ ἐποχὴ διὰ Κικέρωνας καὶ Δημοσθένεις. Ἡ πολιτικὴ ῥητορεία ἀργὰ ἢ ὀγλίγωρα θὰ ἐκλείψῃ· θ' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς πρακτικῆς συζητήσεως. Ἐν Ἀμερικῇ, ἂν δὲν ἀπατώμεθα, ἐξέλιπεν· ἐκεῖ δὲν ἀγορεύουν· ὁμιλοῦν. Ἀλλ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὀφείλομεν νὰ τὴν καταργήσωμεν χάριν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἕνεκα λόγων ἠρέμου ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἕνεκα λόγων ἀδικαιολογήτου σπατάλης χρόνου.

—

Καὶ οἱ δικηγόροι τῆς κατηγορίας ἀναγκάζονται νὰ ὁμιλῶσι τοῦ λόγου ἀρχόμενοι περὶ δράματος καὶ μυθιστορήματος, διότι ἡ ὅλη ὑπόθεσις φαίνεται ὀλίγον *ἀληθεια καὶ ποίησις*. Τὸ δρᾶμα, λέγει ὁ κ. **Σιγάλας**, ἐὰν δὲν εἶχε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν Τουρκίᾳ, *θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπίστευτος ὑπόθεσις*. Ἀλλ' ὅταν ἔχῃ τις ὑπ' ὄψιν τὴν κατάστασιν τῶν χαρεμίων καὶ τῶν ἀνακτόρων, δὲν θὰ διστάσῃ διόλου νὰ τὴν πιστεύσῃ. Ἕνεκα τούτου ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ποιότητα τῶν δρώντων προσώπων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν τοῦ παθόντος. Διότι χθὲς ἐλέχθη ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν ὁ μέγας Σουλτάνος νὰ συλλογίζηται τὸν μικροσκοπικὸν Σκαλιέρην.

Καὶ ἄρχετ' ἔπειτα ἐκθειάζων τὸν πελάτην του κ. Σκαλιέρην, τὸν ὁποῖον, φίλον ὄντα εἰλικρινῆ τοῦ πρώην Σουλτάνου Μουρὰτ, ἐζήτησεν ὁ νῦν νὰ θέσῃ ἐκποδὼν, παριστάνων τὴν δολοφονίαν ἐν Τουρκίᾳ ὡς ἀποτελοῦσαν σύστημα, ἀναλύων καταθέσεις τῶν μαρτύρων καὶ περαίνει λέγων λίαν εὐφυῶς μετὰ τοῦ Μακιαβέλη ὅτι ἐὰν ὁ Σκαλιέρης εἶναι ἐν τοῖς ζῶσι, τοῦτο δὲν ἔγινε κατὰ λάθος τοῦ Σουλτάνου.

Ὁ κ. Σιγάλας πρὸ ὀλίγου ἐχειροτονήθη δικηγόρος, εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον φιλοτίμων καὶ φιλελευθέρων νέων καὶ φαίνεται ὅτι θέλει διακριθῇ εἰς τὴν δικηγορικὴν ῥητορικὴν, εἰς ἣν ἡμεῖς ἐν τούτοις οὐδεμίαν ἔχομεν ὑπόληψιν.

—

Ὁ κ. **Αὐλωνίτης**, ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ αὐτὸς δικηγόρων, μὲ ζωηρὸν ἀντιληπτικὸν καὶ δυνατὴν νοημοσύνην, κατὰ τοσοῦτο περισσότερον εἵλκυσε τὰς συμπαθείας μας, καθ' ὅσον μᾶς ἐφάνη ὅτι δὲν κλίνει πρὸς τὴν ῥητορικὴν τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ποσότητος, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὴν

ἀγόρευσιν τοῦ εἴδους, καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ ὀλίγον τῆς εἰρωνίας. Καθ' ἡμᾶς οἱ δικηγόροι μας ὡς ἀγορηταὶ, ἀκόμα καὶ οἱ βουλευταί μας ὡς ῥήτορες, ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ αὐτοῦ μαστιγίου, οἵου καὶ οἱ τῆς παλαιᾶς σχολῆς μας ἠθοποιοί. Θέλουν ἕνα Λεκατσᾶν. Πρέπει νὰ ἐννοήσουν ὅτι τὸ εἰς τὸ διαπασῶν φωνάζειν δὲν εἶναι ῥητορεία· ἀλλ' ὅτι ἡ ῥητορεία εἶναι μουσικὴ· καὶ ἂν μπορῇ ἡ μουσικὴ νὰ πάγῃ ἐμπρὸς μ' ἕνα τόνον, μπορεῖ καὶ ἡ ῥητορεία. Καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου, φίλοι ἀγορηταὶ, μὴν ἐκτρέπεσθε τῆς φύσεως.

Ὁ κ. Αὐλωνίτης ἤρξατο πολὺ εὐφυῶς. Τὸ Βυζάντιον, εἶπεν, εἶναι γόνιμος τόπος. Αὐτὸ ἐγέννησε τὸν διαβόητον διὰ τὰ ἐναντίον τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀνέκδοτά του Προκόπιον καὶ αὐτὸ ἀναδεικνύει ἕτερον χρονογράφον, τὸν Κλεάνθην Σκαλιέρην. Ἀμφότεροι ὁμοιάζουσι κατὰ τοῦτο, ὅτι ἀποδίδουσι τὰ αἴσχιστα εἰς τοὺς αὐτοκράτοράς των· διαφέρουσι δέ, διότι τῆς μὲν καταφορᾶς τοῦ Προκοπίου διαφιλονεικεῖται ἀκόμη ἡ ἀφορμὴ, ἐνῷ ἡ τοῦ Σκαλιέρη εἶναι πολὺ γνωστὴ, προέρχεται ἐξ εὐγενείας αἰσθημάτων πρὸς τὸν ἔκπτωτον Μουρὰτ, τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν του, ἀγωνιζόμενος τὸν γιγάντιον ἀγῶνα, νὰ κατακρημνύσῃ μὲν τὸν Χαμίτ, νὰ ἐπαναφέρῃ δὲ τὸν Μουράτ. Ἀλλ' ὁ Χαμίτ, μαθὼν τὰ σοβαρὰ σχέδια τοῦ Σκαλιέρη, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐξοντώσῃ!

Μετὰ τὸ γνησίου νομίσματος εἰρωνικὸν προοίμιόν του, ὁ κ. Αὐλωνίτης ἐνησχολήθη μὲ τὸν περὶ συστάσεως νόμον, εὑρὼν αὐτὸν καὶ ὀπισθοδρομικὸν πολὺ ὡς πρὸς τοὺς συγχρόνους καιροὺς, ὡς δεσμεύοντα καὶ τιμωροῦντα τὴν διάνοιαν, ἐφ' ᾧ καὶ καταργηθέντα εἰς πολλὰ γερμανικὰ κράτη, καὶ ἀντιφατικὸν πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς νομοθεσίας μας, ἐξέφρασεν ἑπομένως τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ κύριοι ἔνορκοι δὲν θὰ δικάσωσι σύμφωνα μὲ αὐτόν, καὶ ἐξήνεγκεν ἔπειτα κρίσεις τινας ἐπὶ τῶν καταθέσεων, μὴ διακριθεὶς εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ λόγου του.

—

Διὰ τὴν κρατοῦσαν ῥητορικὴν, ἐφ' ἧς ἡμεῖς ἐξηνέγκαμεν καταδικαστικὴν κρίσιν, ὁ κ. **Πονηρόπουλος** διακρίνεται μεταξὺ τῶν πρώτων. Εἶναι τόσον πολὺ ῥήτωρ, ὥστε ἐπιπίπτει ἐνίοτε εἰς καλὸν καθολικὸν ἱεροκήρυκα. Ἀγορεύει ὄχι μόνον αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ νευρικόν του σύστημα. Διὰ δικαστὰς ἀσθενοῦς χαρακτῆρος, ὁ κ. Πονηρόπουλος ἀποβαίνει πράγματι ἐπικίνδυνος. Εἰς τὸν λόγον του ἐκχέει κάνιστρα ἀνθέων, εἰς τοῦτο δὲ βοηθεῖ πολὺ καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀνθοβριθοῦς Ζακύνθου καταγωγή του. Ἔχει δὲ καὶ τὴν φράσιν ἐπιμεμελημένην καὶ ἄνευ τοῦ φόρτου τῶν μεταφορῶν—τοῦ αὐτοῦ εἴδους πολλάκις—θὰ ἦτο συνεχῶς εὐάρεστος.

Ἀλλὰ καὶ κρίσιν ἐπέδειξε πολλὴν χθὲς καὶ παρατηρητικὸν ἐναργὲς καὶ ἄνευ τῆς πλάνης ἢ τῆς προκαταλήψεως τῶν ἐνόρκων, βεβαίως ὁ Πονηρόπουλος θὰ ἔσωζε τὸν πελάτην του. Τοὐλάχιστον, μετὰ τὴν ἀγόρευσίν του, μεταξὺ τοῦ ἀκροατηρίου, ἔπνευσεν ἰσχυρὸς ἀθωωτικὸς ἄνεμος.

Ὅσον οἱ συνήγοροι τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος ἐφαίνοντο λαϊκοὶ, τόσον ὁ Πονηρόπουλος ἐχρωματίσθη μοναρχικός. Διότι αἱ πεποιθήσεις ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀλλάσσονται συχνότερον τῶν θεμάτων *κουβέντας* ἐν τοῖς ναοῖς. Τὸν δὲ κ. Πονηρόπουλον διέφυγε μία ὡραία πρόγματι φράσις, εἰπόντα: Δὲν ἠξεύρω ἂν αἱ ἐστεμμέναι κεφαλαὶ εἶναι λοκτόνοι ἢ ἂν οἱ λαοὶ εἶναι βασιλοκτόνοι.

Τὸ ἐπιχειρηματικόν του πολλάκις, ἐὰν εἶχον οἱ κύριοι ἔνορκοι ζωηροτέραν τὴν μνήμην καὶ πλείονα τὴν ἀντίληψιν θὰ τοὺς ἔκαμνε νὰ ἐρυθριῶσιν ὅταν ἐξέδιδον τὴν δρακόντιον ἀπόφασίν της, ἐν ὑποθέσει τόσῳ σκοτεινῇ, πλοκῆς καὶ φύσεως τόσον ἀγνώστου. Πῶς εἶπε μὲ μόνα τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα τὸ Δικαστήριον τῶν Συνέδρων κατεδίκασε, μὴ ἐπιτρέψαν ἀποδεικτικὴν αὐτῶν χρῆσιν, θὰ καταδικάσητε σεῖς τὸν κατηγορούμενον; Ἀλλὰ καὶ γνήσια ἂν ὑποτεθῶσι καὶ ἀληθῆ τὰ ἔγγραφα αὐτὰ, ποῦ ἡ ταυτότης τῶν προσώπων, ποῦ ἡ ταυτότης τῆς ἐνεργείας; Πῶς ὁ Ἐσὰτ θὰ ἐνεπιστεύετο τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ φόνου εἰς ἀνθρώπους ἐναντίον τῆς ἰδέας του;

—

Ἀγόρευσις Στούπη.

Ἀλλὰ τὰ ἄνθη τοῦ στεφάνου αὐτοῦ . . . . ἡ ἐξονύχυσις καὶ ἡ ἐξακρίβωσις καὶ ἡ ἀκριβολογία . . . . εἶναι τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα συνελέγησαν ἐκ τῶν πεδίων τοῦ Συνταγματάρχου. . . δυνατὸν νὰ εἶναι πολύχρωμον τὸ πυροτέχνημα ὅπερ ἐγκαταλείπει ὅμως τέφραν καὶ ἀσβόλην. . . . ἡ ἱστορία θὰ ἀναγράψῃ ἐπὶ τῶν αὐτῶν σελίδων τὸν Κρόμβελ καὶ τὸν Σκαλιέρην . . . . οἱ λαοί, οἱ μοναρχαι, ὁ Χαδζῆ Ἰβραὴμ, ἡ ἐλευθερία, τὰ πολιτεύματα, ὁ στόκος, ἡ ἀποκέντρωσις, τὸ ζυθοπωλεῖον τοῦ Φίσερ, ὁ μίτος, ὁ ἑρμὸς, τὸ νῆμα, ὁ Σὲχ Σαμοὺλ κλπ. κλπ.

—

Ὁ κ. Αὐλωνίτης ἐδευτερολόγησε, διὰ νὰ περάνῃ τὸν λόγον του μὲ αὐτὴν τὴν φαιδρότητα:

Ὁ κ. Σκαλιέρης μεταξὺ ἄλλων ἐν τῷ κατὰ Σουλτὰν Χαμὶτ φυλλαδίῳ του λέγει ὅτι πλὴν τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων αὐτοῦ εἶναι καὶ ἀρχιμάγος, καὶ ὅτι πλάσας ἐκ κηροῦ ὁμοίωμα τοῦ ἀδελφοῦ του Μουράτη κεντᾷ αὐτὸ διὰ καρφίδων, προσπαθῶν οὕτω μίαν ὥραν ἀρχίτερα νὰ τὸν σύρῃ εἰς τὸν τάφον.

Θὰ προξενήσω ἀνησυχίας εἰς τὸν κ. Σκαλιέρην, τὸν ὁποῖον ἐζήτησαν οἱ συνήγοροί του νὰ παρηγορήσουν, ἀλλὰ τίς οἶδεν ἐὰν ὁ Σουλτάνος δὲν κατεσκεύασε παρόμοιον ἐκ κηροῦ ὁμοίωμα καὶ τοῦ κ. Σκαλιέρη καὶ ἂν τὴν στιγμὴν αὐτὴν δὲν τὸ κεντᾷ διὰ καρφίδων . . . *(Ἰλαρότης γενικὴ ἐν τῷ δικαστηρίῳ).*

—

Ὁ κατηγορούμενος **Σεφὴκ** ζητεῖ νὰ προσθέσῃ καί τινα ἄλλα ἀκόμα καὶ διὰ τοῦ διερμηνέως λέγει τὰ τρία ταῦτα *ἐὰν*, τὴν φορὰν αὐτὴν θερμαινόμενος ὀλίγον καὶ χειρονομῶν ζωηρότερον.

Ἐὰν ἤμην ἐγὼ τὸ ἄτομον τὸ ἀποσταλὲν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ φόνου αὐτοῦ, δὲν ἠδυνάμην ἀφοῦ ἔμεινα εἴκοσι ἡμέρας νὰ πληροφορηθῶ ποιὸς εἶναι ὁ Σκαλιέρης, ποῦ πηγαίνει, τί ἐνδύματα φέρει, ἀντὶ νὰ τρέχω εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰ καφενεῖα καὶ τὰς διασκεδάσεις;

Ἐὰν ὁ Ἐσὰτ ἔγραψεν εἰς τὸν Ὀσμὰν πασᾶν, ὁ Ὀσμὰν πασᾶς εἶναι μεγάλος ἄνθρωπος καὶ ὁ Σουλτάνος ἀκόμα μεγαλείτερος, δὲν μποροῦσαν νὰ στείλουν ἄλλον ἄνθρωπον καὶ ὄχι ἐμένα, ὅστις οὔτε τὸν τόπον, οὔτε τὴν γλῶσσάν του γνωρίζω, ἀλλ' οὔτε τούρκικα καλὰ ἤξευρα καὶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα μιλῶ τώρα, τὰ ἔμαθα εἰς τὴν φυλακήν;

Ἐὰν ἤμην ἐγὼ ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως σταλεὶς καὶ ἐλάμβανα χιλίας καὶ δισχιλίας λίρας, ἐπὶ ὀκτὼ ἤδη μῆνας, δὲν θὰ περνοῦσα καλλίτερα εἰς τοῦ *Κόκλα* καὶ εἰς τοῦ *Μεθρεσέ*, ὅπου ὅλοι γνωρίζουν ὅτι ἔτρωγα ξερὴ κουραμάνα καὶ νερό; Καὶ ἐπὶ τέλους δὲν θὰ μοῦ ἤρχετο καμμία ἐπιστολή, δὲν θὰ μ' ἐπεσκέπτετο κάνεὶς φίλος;

—

Οἱ συνήγοροι τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος δηλοῦσιν ὅτι παρακιτοῦνται τῆς πολιτικῆς ἀγωγῆς, τρώγοντες μίαν *ῥωμποτσίνα* παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, εἰπόντος ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκλέξουν αὐτὴν τὴν ὥραν ἵνα δείξουν ὅτι ἐζήτησαν νὰ καταστρατηγήσουν τὸν νόμον.

—

Μετὰ τοῦτο ὁ κ **Γλαράκης**, ὅστις κατὰ τὴν διήμερον διάρκειαν τῆς συζητήσεως ἀνέπτυξεν ὅλην τὴν ἰδιάζουσαν εἰς αὐτὸν δικαστικὴν γαλήνην καὶ μεγαλειότητα, πρὸ παντὸς δὲ ἄλλου ἐφάνη λεπτότατος καὶ λίαν προσηνὴς πρὸς τὸν κατηγορούμενον, συγκεφαλαιοῖ τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῖς κυρίοις Ἐνόρκοις, πρὸς οὓς παραδίδει καὶ τὴν δικογραφίαν, ἀπερχομένους εἰς διάσκεψιν.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝΟΡΚΩΝ

ΔΕΚΑΕΤΗ ΔΕΣΜΑ

—

Ἐκ τῆς ὅλης διαδικασίας, ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων, ἐκ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου, ἐκ τῆς ἀσθενείας τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἐκ τῆς ποιότητος τῶν μαρτύρων, ἐκ τῶν δισταγμῶν τοῦ Εἰσαγγελέως, ἐξ ὅλων αὐτῶν καταφαίνεται ὅτι οἱ κύριοι Ἔνορκοι, ἀσυνειδήτως—καὶ λάβετε τὴν λέξιν αὐτὴν ὑφ' οἱανδήποτε σημασίαν καὶ ἂν θελήσητε—κατελόγισαν τὴν ποινὴν αὐτὴν εἰς τὸν κατηγορούμενον.

Ἡμεῖς βεβαίως δὲν ἐπείσθημεν ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἦλθεν ἐδῶ νὰ τελειοποιήσῃ τὴν τέχνην του ὡς χρυσοχόος· ἀλλὰ καὶ δὲν εἴδομεν ἀποδειχθεῖσαν τὴν ἐνοχήν του εἰς τὴν ἀπόπειραν δολοφονίας τοῦ κ. Σκαλιέρη. Καὶ τὸ καταδικάζειν τινα εἰς **δεκαετῆ εἱρκτὴν** ἄνευ ἀποδείξεως εἶναι ἔγκλημα μὲ τὸ ὁποῖον θὰ κατεδικάζομεν ἡμεῖς τοὺς κυρίους Ἐνόρκους εἰς εἰκοσαετῆ εἱρκτήν.

Ποῖοι ἦσαν κατὰ τὴν πολιτικὴν ἀγωγὴν οἱ κυριώτεροι μάρτυρες ἐναντίον τοῦ Σεφῆκ;

Ὁ Χασὰν καὶ ὁ Μπανοῦς, ἀξιωματικοὶ λειποτάκται τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, οἵτινες προσεποιήθησαν *τὸν φίλον* εἰς τὸν Ἐσὰτ, εἶτα δὲ καὶ εἰς τὸν Σεφῆκ, ἐζήτησαν νὰ λάβουν παρ' αὐτοῦ 600 λίρας *ὡς ἀπόδειξιν*! καὶ ἀφοῦ δὲν τὰς ἔλαβον εἶπαν τοῦ Σκαλιέρη νὰ ἀποταθῇ εἰς τὴν Εἰσαγγελείαν ἵνα συλληφθῇ ὁ Σεφῆκ.

Δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὑπὸ σπουδαίαν ὄψιν τοιοῦτοι μάρτυρες;

Προφανῶς ὄχι.

Ποῖαι δὲ ἦσαν αἱ βάσεις τῆς κατηγορίας τοῦ Εἰσαγγελέως;

Τὰ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα ὁ Ἐσὰτ ἄφησεν εἰς τὸν ἐμπορορράπτην Ἡλιόπουλον, τῶν ὁποίων μετάφρασιν δημοσιεύομεν σήμερον.

Εἴδομεν τὰ πρωτότυπα τῶν ἐγγράφων. Εἶναι σχέδια ἐπιστολῶν, ἀνυπόγραφα, ἀχρονολόγητα, καταμουνδζουρωμένα.

Ἡ παράδοσις τῶν ἐγγράφων αὐτῶν εἰς τὸν Ἡλιόπουλον εἶναι ἀληθὲς μυστήριον.

Διατί πρῶτον νὰ παραδώσῃ εἰς ἕνα ῥάπτην τόσῳ σπουδαῖον μυστικόν;

Διατί νὰ δώσῃ ἐντολὴν δημοσιεύσεως, ἐὰν δὲν ἐπέστρεφε μετὰ δύο ἡμέρας;

Διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸν Σκαλιέρην ἀπὸ τοῦ φόνου τὸν ὁποῖον ἐμελέτα;

Δὲν ἐφοβεῖτο μήπως κατὰ τὴν ἀπουσίαν του λάβῃ τις εἰδὼς τὴν τουρκικὴν γνῶσιν τοῦ μυστικοῦ;

Ἅμα λοιπὸν παραλείψῃ τις τοὺς μάρτυρας, διὰ τὸ ἀναξιόπιστον αὐτῶν, καὶ τὰ ἔγγραφα διὰ τὸ μυστηριῶδες καὶ τὸ ἀνεξήγητον, ἅμα λάβῃ τὸ ἐναντίον ὑπ' ὄψιν, ὅτι δυνατὸν οἱ μὲν μάρτυρες νὰ ἐψεύδοντο, τὰ δὲ ἔγγραφα νὰ ἐδόθησαν τοῦ Ἡλιοπούλου μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Σεφῆκ, τότε ποῦ στηριζόμενος θὰ καταδικάσῃ τὸν Σεφῆκ; Ὅταν δ' ἐπὶ τέλους, κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου, ἀπεδείχθη καὶ αὐτὴ ἡ *σύστασις* διαλυθεῖσα, διότι ὁ Σεφῆκ ἔστειλεν ἐπιστολὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν δι' ἧς κατηγορεῖ τὸν Ἐσὰτ ὡς μέθυσον καὶ μὴ δυνάμενον νὰ κάμῃ τίποτε, τότε δὲν εἶναι παραλογισμὸς ἡ *ἐπὶ συστάσει* καταδίκη τοῦ Σεφῆκ εἰς δεκαετῆ εἱρκτήν;

Τὴν δίκην αὐτὴν τὴν παρομοιάζομεν ἡμεῖς ἀπαράλλακτα πρὸς τὴν πρὸ ὀλίγου ἀκόμα καιροῦ διεξαχθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει διαβόητον καὶ πρωτότυπον *Δίκην τῶν πασάδων* διὰ τὸν φόνον τοῦ Σουλτάνου Ἀζίζ. Κατὰ τοσοῦτον δὲ εἶναι φοβερωτέρα ἡ ἡμετέρα περίπτωσις, διότι ἐκεῖ μὲν *ἐφέντιδες* ἐδικάσθησαν καὶ κατεδικάσθησαν ὑπὸ *ἐφέντιδων*, ἄνευ ἀποδείξεων, ἄνευ μαρτύρων, ἐδῶ δὲ τὸ δικαστήριον τοῦ λαοῦ κατεδίκασεν ἐπίσης ἄνευ ἀποδείξεων, ἐπίσης ἄνευ μαρτύρων, τὸν Σεφῆκ, ἐπὶ τῇ βάσει δύο μουδζουροχάρτων καὶ δύο ὑπόπτων μαρτύρων.

Τὸ στίγμα τοῦτο τῆς ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης τὸ ἐνεκόλαψε τὸ ὀρκωτικὸν σύστημα, ὅπερ, ὡς κατήντησε καὶ ὡς διεφθάρη, πολλὰ καὶ ἄλλα στίγματα ἐνεκόλαψε καὶ ἐγκολάπτει. Ἀφοῦ μᾶς εἶπον ὅτι μεταξὺ τῶν τακτικῶν Ἐνόρκων συμπεριλαμβάνεται καὶ εἷς ψάλτης τοῦ νεκροταφείου, ἔχων μηνιαῖον μισθὸν 15 δρ. Ἀφοῦ χθὲς εἷς ἔνορκος μᾶς ἔλεγεν ὅτι ἄλλος ἔνορκος τὸν ἠρώτησε πότε νὰ λέγῃ ναὶ καὶ πότε νὰ λέγῃ ὄχι. Ἀφοῦ ἐν Σύρᾳ, κατὰ τὰ Βελενδζικά, ἔνορκος μᾶς ἐπέδειξε ῥητῶς συναδέλφους του πληρονομένους. Ἀφοῦ δι' ὅλης τῆς ἑλληνικῆς γῆς εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ εὐκολώτερον πρᾶγμα, μετὰ τὴν διαφθορὰν ἑταίρας, εἶναι νὰ διαφθείρῃς ἔνορκους.

—

Θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἐν γένει σκάνδαλον τῶν ἐνόρκων.

—

Ἐπὶ τῆς προκειμένης περιπτώσεως προσκαλοῦμεν τὸν κ. Κλεάνθην Σκαλιέρην νὰ ἀπολογηθῇ πρὸ τῆς κοινῆς γνώμης, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ ἠθικὸς αἴτιος τοιαύτης καταδίκης, ἥτις ἐξωμοίωσε τὸ δικαστήριον τῆς πατρίδος μας πρὸς διαδικασίαν ἀγρίων.

Καλιβάν.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ»
Ὁδὸς Μουσῶν, παρὰ τὴν Πλατεῖαν Συντάγματος.